

פניני חיים

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל
סביב שולחן השבת

גליון חגיגי לפורים

פניני חיים

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל
סביב שולחן השבת

פורים

לך כְּנוֹס אֶת כָּל הַיְהוּדִים

יהודי ליהודי לפי מראהו או מעשיו. **אנו עם אחד, בין אם נרצה ובין אם לאו.**

דברים אלו, שאויבנו הבינו בצורה טבעית, הינם אמת גדולה. כך מלמדים אותנו חז"ל (ויקרא רבה, פ"ד):
"תני רשב"י משל לבני אדם שהיו יושבין בספינה, נטל אחד מהן מקדח והתחיל קודח תחתיו, אמרו לו חבריו: מה אתה יושב ועושה? אמר להם: מה אכפת לכם, לא תחתי אני קודח?! אמרו לו שהמים עולין ומציפין עלינו את הספינה."

כולנו גוף אחד, כולנו נמצאים באותה סירה, וכולנו מתמודדים מול אותה סכנה שמתרגשת על כולנו. **כל יהודי הוא חלק בלתי נפרד מעם ישראל, בין אם הוא שומר מצוות ובין אם לאו, בין אם אנו מסכימים עם השקפתו ובין אם לא.** כולנו עם אחד!

אל מול הקמים עלינו להשמידנו, הנשק הטוב ביותר שלנו הוא אחדותנו. כך אנו למדים ממגילת אסתר. כאשר אסתר המלכה מתוודעת אל גזירתו של המן הרשע, היא מצווה את מרדכי: **'לך כְּנוֹס אֶת כָּל הַיְהוּדִים'**. שאיפה זו לאחדות הונצחה גם במצוות משלוח מנות איש לרעהו, שנועדה לחזק את הקשר בין יהודי לחברו. זהו המסר אותו עלינו ללמוד מפורים לדורי דורות: **לך כְּנוֹס אֶת כָּל הַיְהוּדִים!**

בעמדנו בפתחו של חג הפורים עלינו לזכור כי החגים שנקבעו לדורות בעם ישראל לא נועדו רק להזכיר מאורע שהתרחש לפני אי אלו שנים. חג שנקבע לדורות בא ללמד ערכים לדורות. אשרי הדור אשר קולט מתוך המסרים הכלליים של החג, מסרים שיש להם ערך מיוחד לדור שלו.

אחד המסרים החשובים ביותר לדורנו הוא המסר של: **"לך כְּנוֹס אֶת כָּל הַיְהוּדִים"**. במגילת אסתר, הראשון שעומד על עובדת היותנו עם אחד, הוא המן הרשע (אסתר ג', ח), שפתח את דבריו בציון העובדה כי **'ישנו עם אחד'**, אך תוך כדי דיבור הדגיש כי עם זה הינו **"מְפֹרָד וּמְפֹרָד"**. בהמשך לדברים אלו, ביקש המן הרשע להשמיד את עם ישראל, בלי להבדיל בין חלקיו השונים של העם: **"לְהַשְׁמִיד לְהַרְגַּ וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְהוּדִים מִנְעַד וְעַד זָקֵן טָף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד"**.

במשך כל הדורות המשיכו אויבנו להתייחס אלינו כיחידה אחת. כאשר צורך היהודים הגדול, היטלר ימ"ש, ביקש להשמיד את כל היהודים ב'פיתרון הסופי', הוא לא הבדיל בין יהודי שומר תורה ומצוות באדיקות לבין יהודי מתבולל שאפילו סבו שכח שהוא יהודי. גם בימינו אלו ממש, אויבנו הקמים עלינו לכלותנו אינם מבדילים בין

כל יהודי הוא חלק
בלתי נפרד מעם ישראל,
בין אם אנו מסכימים
עם השקפתו ובין אם לא

פורים שמח!

לעילוי נשמת הרב חיים מאיר בן אברהם מרדכי

פניני חיים

פנינים

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל
סביב שולחן השבת

פורים

סעודת ליל שבת

מחליטים לפי רצונם בלבד. אך באמת מי שמכניס לאנשים את המחשבה בראש מה לעשות ואיך לפעל – זה רק הבורא יתברך שמנהיג את העולם כולו, ואת כל אחד ואחד.

הבה נראה גם בספור מגלת אסתר, איך כל מיני דברים ארעו 'במקרה' בגלל שכל אחד חשב שהוא מחליט לעשות דבר מסוים, אך באמת הקב"ה הוא זה ש'מושך' בחוטים, והוא זה שדאג שכל אחד יחליט לעשות מה שעשה, ורק בזכות כל פרט ופרט, נוצר ספור שלם שמרכיב את גאלתם של ישראל.

שמעון הקטן ממש התלהב מההצגה של תאטרון הבבות, ושאל את אחיו: "איזו הצגה יפה זו היתה, ממש נהנת. אבל תגיד, איך הבבות הצליחו לזכור את הכל בעל-פה?". אפרים לא הבין: "מה זאת אומרת? מה בבה צריכה לזכור?". שמעון הסביר את תמיהתו: "זו היתה הצגה ארוכה והן בסה"כ בבות, אז איך הן זכרו את כל מה שהן צריכות להגיד ולעשות בהצגה?". אפרים צחק והסביר לאחיו הקטנטון בנחת: "הבבות לא עושות בעצמן כלום. יש מישהו מלמעלה שמפעיל אותן. הידים והרגלים שלהן מחברות לחוטים, וכשהמפעיל מחליט שבבה צריכה להרים את היד, אז הוא מזיז את החוט כלפי מעלה וזה גורם שהיד שלה מורמת למעלה, וכשהוא מחליט שבבה צריכה לפל לרצפה, אז הוא מזיז את החוטים כלפי מטה. זה רק נראה שהבבות פועלות, בעצם כל מה שהן 'עושות' זה רק פעלה של מי שמפעיל את תאטרון הבבות". שמעון הבין וצחק על עצמו, שבאמת חשב שבבה יכולה להחליט לבד מה לעשות.

העולם שאנו חיים בו דומה לתאטרון בבות. יש בורא עולם מלמעלה שמחליט מה יקרה בכל רגע ורגע. בנגוד לתאטרון שברור שהבבות לא עושות כלום, בעולם שלנו אנשים חושבים שהם עושים דברים והם

המגלה פותחת במשתה המפאר והארך של המלך אחשורוש, ובעיאו מבקש אחשורוש בקשה מוזרה: "תביאו לפה את ושתי, אני רוצה להראות לכלם איזו אשה יפה יש לי". ושתי היתה אשה לא צנועה והיא מאוד רצתה לבוא אל המלך ולהראות לכלם את הגוף שלה, אבל אז היא גלתה משהו לא צפוי מראש: "איזה כסף. אני אלך להראות לכלם את הגוף היפה שלי, וכלם יגידו עלי... אבל רגע, מה זה? מה אני רואה פה במראה? מה זה הפתם המגעיל הזה שנוצר לי על הגוף??". בדיוק אז ה' עשה שתצמח לה צרעת עם פתם שגרם לה להראות לא יפה. אבל היא התבישה להגיד את זה לשליח של אחשורוש: "תגידו לו שאני לא רוצה לבוא, זה לא מתאים לי עכשיו".

המשך הסעודה הבאה...

חידות צהגילה

- 1 על כמה מדינות מלך אחשורוש?
- 2 למה אסתר לא גלתה את עמה ומולדתה?
- 3 מה רצו בגתן ותרש לעשות למלך?
- 4 מה עשה אחשורוש לבגתן ותרש?
- 5 מדוע ושתי לא רצתה לבוא אל המלך אחשורוש?

5: ידועה טא טלחמח טחלא טז טחטז
4: סטוא טזטז
3: ידועה זוטזטז טז טחטז טז
2: טזטז טחטז טז טחטז טז
1: טחטז זוטז טז
טחטז

פורים שמח!

פניני חיים

פנינים

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל סביב שולחן השבת

פורים

סעודה שניה

מתאימה לו ומי כן, אך באמת הבורא דאג לכך שאסתר תגיע לתפקיד החשוב כדי שתוכל לפעול למען ישראל.

"נמאס מהאחשורוש הזה. מאז המלכה החדשה, הוא הוריד אותנו מהתפקיד החשוב, ושם אותנו בתור סריסי המלך. גם תפקיד מביש וגם אנחנו כל הזמן עסוקים, בקשי נותנים לנו לישן", רטן בגתן. תרש הסכים בחרש: "כן. כלם שונאים את אחשורוש. בוא נעשה את מה שאף אחד לא מעז לעשות". בגתן לא הבין לאן חברו חותר: "למה אתה מתכוון?". תרש הסתכל שאין סביבם מישהו שמבין את שפתם הטרסית ואמר במפרש: "נגיש למלך כוס עם רעל ונפטר ממנו אחת ולתמיד. חה חה חה". אך היה שם אדם צדיק מהסנהדרין, שיידע הרבה שפות, והכיר גם את השפה הטרסית. היה זה מרדכי היהודי שחשב לעצמו: "אני חייב לידע את המלך, אם יקרה משהו למלך ויגלו שאסתר יהודיה, בטח יאשימו את היהודים שהם קשורים לזה". ואכן מרדכי אמר לאסתר, והיא גלתה למלך. "איזה צרוף מקרים מעצבנו! איך קרה שדוקא מרדכי היהודי שמכיר את השפה שלנו היה שם לידנו כשדברנו?", חשבו לעצמם בגתן ותרש, שאינם יודעים וכלל לא מבינים שבורא עולם באמצע להכין את הצלת ישראל מצרתם, ולכן הוא דאג ל'צרוף מקרים' זה. המלך הרג את בתגן ותרש ובאפן מפתיע הוא לא שלם שכר גדול למרדכי במקום, אלא רק רשם זאת בספר הזכרון. גם זה היה חלק מהתכנון האלוקי, כי אם מרדכי היה מקבל את שכרו במקום, בהמשך לא יזכרו את פעלו ואת הנאמנות שלו ושל אסתר למלך.

המלך כנס את יועציו: "מה אתם אומרים, איך עלי להגיב לושתי שסרבה להגיע?". היה אפשר לפתור את הבעיה בשקט, ולא לפרסם בכל העולם על הפדיחות של אחשורוש. אך אחד היועצים, ממוכן, כעס על ושתי, ורצה שהיא תענש בחמרה. הוא חשב לעצמו "הרי ושתי הזאת כבר השפילה אותי בעבר ונתנה לי סטירות מבישות מול כלם. אח"כ היא בזתה את אשתי, שהזמינה כמעט את כל הנשים למשתה שלה, ורק את אשתי היא 'שכחה' להזמין. וחוף מזה, אם ושתי לא תהיה המלכה, בטח המלך ירצה להתחתן עם הבת שלי, והבת שלי תזכה להיות המלכה! אני חייב לגרם למלך להפטר מושתי, והנה ההזדמנות שלי". וכך ממוכן מציג למלך כאלו הסרוב הקטן הוא בעיה רצינית שצריכה להטריד את המלך: "כשישמעו מה קרה עם ושתי, כל הנשים בממלכה יבזו את בעליהן. זו בעיה לאמיית! יש להוציא את ושתי להורג כדי למנע את האסון". המלך משתכנע והורג את ושתי. ממוכן בטוח שהוא לבד החליט מהסבות שלו להרג את ושתי, אך באמת בורא עולם גרם לו לחשב כך כדי שיהיה אפשר להביא את אסתר לכס המלכות שזה יסיע לגאולת ישראל מהצרה שעתידיה לפל עליהם.

"המלך מחפש מלכה חדשה", הודיע הכרוז ברחבי הממלכה. נשים רבות התקשטו ולבשו בגדים נאים כדי שאחשורוש יבחר בהן, אך במשך ארבע שנים המלך לא בוחר באף אחת! לאחר אלפי נשים שעברו לפני המלך, אסתר נלקחת ללא רצונה אל המלך, וה' דאג שדוקא בה יבחר המלך. אחשורוש חושב שהוא זה שמחליט מי לא

דליגל שומרון

המשך הסעודה הבאה...

חידות צהגילה

- 1 למה המן התמלא חמה?
- 2 מה מחליט המן לעשות לעמו של מרדכי?
- 3 כמה כסף רצה המן לתת לאחשורוש שישכים להריגת היהודים?
- 4 באיזה חודש יצא הפור של המן ומדוע שמח המן על כך?

טו חלוטש זלזן טז אוטוט חלנו אק אוט לא
טז לא חלוטש טזטח טחטח חלנו ט' חל לא
טז טזטח טזטח טזטח חלנו טזטח
טז טזטח טזטח טזטח חלנו טזטח
טז טזטח טזטח טזטח חלנו טזטח
טזטח

פורים שמחה!

לעילוי נשמת הרב חיים מאיר בן אברהם מרדכי

פניני חיים

פנינים

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל סביב שולחן השבת

פורים

סעודה שלישית

לפני שהוא מספיק להציע את הצעתו, ה' גלגל שהמן ישפל וכבודו של מרדכי יתעלה. בהמשך אותו יום במשנה השני המלך כבר עצבני על המן, ואז אסתר מספרת לו שהיא יהודייה והמן רצה להרג אותה ואת עמה. היה שם אחד היועצים, חרבונה. הוא גם היה אחד מהשתפים של המן בבצוע המזמה של תלית מרדכי על עץ, ואז הוא חשב לעצמו: "אני רואה שהדברים לא מתקדמים כמו שחשבתי. אם יגלו שגם אני הייתי קשור לנסיון לתלות את מרדכי, זה יהיה הסוף שלי. הדרך היחידה שלי להנצל, היא להלשין על המן שהוא רצה לתלות את מרדכי". חרבונה בטוח שהוא פועל לפי מה שטוב לו, אך באמת הקב"ה הוא זה שהשתמש במחשבות והדבורים שלו בשביל להפיל את המן.

וכך בורא עולם מושך בחוטים מלמעלה, דואג שכל אחד יחשב לעצמו את המחשבות שלו ויפעל למי מה שנראה לו, ורק מי שקורא את המגלה מתחלטה לסופה, ומתבונן בכל 'צרופי המקרים' שקרו, מבין שאין מקרה והכל זה יד ה' שפועלת בתוך הטבע, על ידי מחשבות ופעולות של בני אדם. כלם בבות בתאטרון של הקב"ה, והן פועלות רק על פי החלטת הבורא. שבעז"ה נזכה להסתכל כך גם על גאלת דורנו. להבין שכל מה שעברנו, עם קבוצת הגליות, הקמת המדינה מלחמות ישראל השונות ועוד – כל אלו הם יד ה'! הקב"ה פועל דרך כל מיני אנשים והחלטות כדי לקדם את גאלתו, עד שנגיע לגאלה השלמה במהרה בימינו אמן.

המן והמלך גזרו גזרה נוראה: רצח של כל היהודים בכל המדינות ביום אחד. הקב"ה מגלה למרדכי את מה שהחליטו אחשוורוש והמן בחדרי חדרים שתמורת כסף ימסרו היהודים לידיו של המן שיהרגם, ומרדכי דורש מאסתר ללכת לאחשוורוש ולבטל את הגזרה. אסתר מבקשת ממרדכי: "אני רוצה שעם ישראל יצום ויתפלל שלושה ימים לבטול הגזרה, וגם אני בעצמי אשתתף בצום ובתפלות, ורק לאחר מכן אגש אל המלך אחשוורוש". לאחר שלושה ימים של צום, אסתר אמרה להראות חלשה, חסרת כח ועם פנים נפולות. בנוסף, אסתר יודעת שאם המלך לא יסכים לקבלה הוא יהרג אותה, וזה אמור לגרם לכך שהיא תגיע אל המלך בתחושת לחץ. אך בורא עולם דאג לכך שהיא תלך עם פנים מלאות חיים, בקומה זקופה וכך המלך שמח לראותה וכסימן לכך הושיט אליה את שרביטו.

אסתר מבקשת מהמלך והמן להגיע למשנה באותו יום וגם למחרת, ובלבה היא גם מזמינה את בורא עולם שיתערב וידאג שיהיה בטול לגזרת המן. ואכן באותו לילה כביכול נדה שנתו של מלך העולם הבורא ברוך הוא בעקבות גזרת ההשמדה על ישראל, ואז ה' מפעיל את המלאכים בעולמות העליונים, וכן פועל דרך אנשים חשובים בעולם שלנו. בורא עולם דואג שגם אחשוורוש לא ירדם באותו לילה, וכך תתחיל הגאלה (למרות שאחשוורוש לא יודע שה' הוא זה שגורם לו שלא להרדם). עם בקר המן מגיע עם הצעה לתלות את מרדכי, אך עוד

חידות צהגילה

- 1 מה קרה בעיר שושן כשהתפרסמה הגזרה של המן? 2 כשמרדכי מודיע לאסתר על גזירת המן מה היא עושה?
- 3 באיזה גבה היה העץ שהכין המן? 4 מה הציע המן לקחת לאיש אשר המלך רוצה לכבדו ומי זוכה לקבל זאת?
- 5 מי גילה לאחשוורוש את העץ שהכין המן? 6 מה עשו מרדכי ואסתר כדי למנוע את הריגת היהודים?

סיפורי טא ארטל זוטל טוט וטא סוטא ללא יא סוטא
סוטא זא ארטל זוטל טוט וטא סוטא ללא יא סוטא
אט סוטא ללא יא סוטא ללא יא סוטא ללא יא סוטא

פורים שמח!

לעילוי נשמת הרב חיים מאיר בן אברהם מרדכי

פניני חיים

חידות בחרוזים על מגילת אסתר

מאת עומר כדור

- 1**

פעמים בלבד - אותי מזכירים,
 ובכל פעם - את שמי משנים.
 הלכתי יחד - עם עוד ששה,
 אך נכשלתי אתם - באותה משימה.
 פעלתי בזמן - כשמישהו גסס,
 וקשטתי אילן - לכבוד ההדס.
מי אני?
- 2**

שמי הארוך - איננו של עברים,
 ובכל זאת נזכר - בשלושה ספרים.
 חק פרסמתי - בעניני נשים,
 ולפגע בי נסו - שני אנשים.
 תכשיט גורלי - מסרתי לשנים,
 הראשון דחוף - והשני מירושלים.
מי אני?
- 3**

דבר לא דרשתי - בהגיע עתי,
 והאשום שמסרתי - התגלה אמתני.
 בגוד שלחתי - כשאחזתני חלחלה,
 וקריה הבאתי - לשמחה וצהלה.
 אדוני התכעס - כשהעליתי תחנה,
 והתודה נמסרת - לידי השכינה.
מי אני?
- 4**

לכל חברי - שמות משנים,
 אף שישבנו - תמיד ראשונים.
 סכסוך משפחתי - ולא ממש קיומי,
 הפכתי לאסון - בסדר בין לאמי.
 בעקבות עצתי - שישמה למעשה,
 התקרב יהודי - ומאוד התנשא.
מי אני?
- 5**

קשיש הייתי - בעלותי לגדלה,
 ולמעמדי הגעתי - על ידי תחבולה.
 בסכסוך לא נעים - עם בעל יהרה,
 על עמי המטתי - אימה מצרה.
 קבעתי תאריכים - לציון תפנית,
 וקורותי תעדו - בשפה לא עברית.
מי אני?

זליגר שומרון

פניני חיים

חידות בחרוזים על מגילת אסתר פטרונות מאת עומר פדור

1

התשובה: חרכונה

פעמים בלבד - אותי מזכירים,
 < מה מוכר פעמיים במילה.
 ובכל פעם - את שמי משנים.
 < חרכונא, חרכונה.
 הלכתי יחד - עם עוד ששה,
 < משבעת הסריסים שנשלחו
 ארביא את ושרי.
 אך נכשלתי אתם - באותה משימה.
 < ושתי סירבה לבוא.
 פעלתי בזמן - נשמשהו גסס,
 < האשין על המן שנקא למזקה.
 וקשטתי אילן - לכבוד ההדס.
 < הביא אתיית המן על עץ
 אכבוד הפסח היא אסתר.

2

התשובה: אחשוורוש

שמי הארץ - איננו של עברים,
 < אחשוורוש איננו של עברי.
 ובכל זאת נזכר - בשלושה ספרים.
 < מופיע בשלושה ספרים: אסתר,
 דניאל ועזרא.
 חק פרסחתי - בעיני נשים,
 < "ויגלח ספרים... להיות כל איש
 שרר פכיתו".
 ולפגע בי נסו - שני אנשים.
 < בזמן ותרש ניסו להתנקש בו.
 תכשיט גורלי - מסדתי לשנים,
 < את טבעתו של פיה ישק דבר,
 נתן אהמן ומרדכי.
 הראשון דחוף - והשני מידושלים.
 < "והמן ורחל אלו ביתו"; "מרדכי...
 אשר ראיה מירושלם".

3

התשובה: אסתר

דבר לא דרשתי - בהגיע עתי,
 < "והפגיש תר אסתר... לא הקשה צדק".
 והאשום שמסדתי - התגלה אמת.
 < ויתאמר אסתר אלך פגש מרדכי.
 ויקש הפגש ויתאמר "אני".
 בגוד שלחתי - נשאחזתני חלילה,
 < "ותתחלחל... ויתאמר פגשם אלהים
 את מרדכי".
 וקרזה הבאתי - לשמחה וצלה.
 < כלכות מעשיה - "השיר שישן
 צהלה ושמחה".
 אדוני התכנס - נשהעליתי תחנה,
 < תחינתה אהסרת עצת המן עוררה
 את כעס המלך.
 והתודה נמסרת - לידי השכינה.
 < את ההפאה על ההצלה אנו
 מוסרים אלה!

4

התשובה: ממוכן

לכל חברי - שמות משנים,
 < "כרשנא יתר אמתא תרשיש מרס מרסא ממוכן".
 אף שישבנו - תמיד ראשונים.
 < "הישיבנו ראשונה במלכות".
 סכסוך משפחתי - ולא ממש קיומי,
 < סירובה של ושרי לבוא בצו המלך.
 הפכתי לאסון - בסדר בין-לאומי.
 < "לא על המלך אבדו עותה... כי על כל הפגרים
 ועל כל השמים".
 בעקבות עצתי - נשימחה למעשה,
 < "ישל המלך פגש ממוכן".
 התקרב יהודי - ומאוד התנשא.
 < בעקבות החלפת ושרי, התנשא מרדכי היהודי.

5

התשובה: מרדכי

קשיש הייתי - בעלותי לגדלה,
 < שהרי אלה מירושלם עשרות שנים לפני סיפור המילה!
 ולמעמדי הגעתי - על ידי תחבולה.
 < התחבולה של אסתר אהפיל את המן.
 בסכסוך לא נעים - עם בעל יהדה,
 < המן התמלא חמה מפני שלא השתחוה לו.
 על עמי המטתי - אימה מצדה.
 < המן ביקש אהשיב בעקבות כך את עמ מרדכי.
 קבעתי תאריכים - לציון תפנית,
 < קבע את חז פורים ב"ד ובט".
 וקודרתי תעוד - בשפה לא עברית.
 < הצלתו את אחשוורוש נכתבה בפברי הימים אשר למך.

דליגל שומרון

פניני חיים

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל
סביב שולחן השבת

פורים

שו"ת - תחפושות בפורים

* עפ"י תשובתו של הרב דרוקמן בספרו ואשיבה, אמונה, עמ' 206.

שאלה: האם יש משמעות כלשהי לתחפושות בפורים - או שמדובר במנהג סתמי וילדותי?

תשובה: ההתחפשות בפורים קשורה לאירועי מגילת אסתר. אפשר לומר כי אסתר עצמה התחפשה ו"לבשה מסכה" שהסתירה את זהותה בכך ש"לא הגידה אֶסְתֵּר אֶת עִמָּה וְאֶת מוֹלְדֶתָהּ" (אסתר ב, י). גם כשנצרכה אסתר להפיל את צורר היהודים, "לבשה" תחפושת אחרת ועשתה עצמה כידידתו הקרובה של המן בהזמינה אותו פעמיים למשתה משפחתי עימה ועם המלך. המן לא שיער שמאחורי התחפושת עומדת שליחתו של מרדכי היהודי, ושכל מטרתה להצביע ברגע הנכון לעברו ולחרוץ את גורלו.

במדרש (אסתר רבה ז, ט) מובא שגם אליהו הנביא התחפש במגילה. חז"ל אומרים כי חרבונה, הסריס שהלשין למלך על המן והביא לסופו של צורר היהודים - היה בכלל אליהו הנביא: "מה עשה אליהו זכור לטוב - נדמה לחרבונה", ומשום כך אנו אומרים לאחר המגילה ש"גם חרבונה זכור לטוב".

מעל לשני אלו, נוכל למצוא שתי "התחפשויות" מהותיות יותר בסיפור המגילה. חז"ל (מגילה יב, א) אומרים כי איום הכליה שריחף מעל ישראל נגזר עליהם מפני שהשתתפו במשתה שערך אחשוורוש. לפי חז"ל, במשתה זה חגג אחשוורוש את סופם של ישראל מתוך מחשבה שהם אינם עתידים להיגאל עוד, והיה בזה מבחינתו ניצחון על אלוהי ישראל. בהשתתפותם של יהודים באותו משתה היה אפוא חילול השם נורא.

אפשרות אחרת המובאת בחז"ל היא שהגזרה הוטלה עליהם משמיים מפני שהשתחוו לצלם שהקים נבוכדנצר מלך בבל בתקופה מוקדמת יותר.

אכן, בסופו של דבר לא יצאה הגזרה אל הפועל, משום שישראל "לא עשו אלא לפנים". כלומר, ההשתחוות לצלם

נבוכדנצר וההשתתפות בסעודת אחשוורוש היו הצגה בלבד מצד היהודים, הם לא האמינו בצלם ולא שמחו בגלותם, אך עשו כן רק לפנים, כלפי חוץ. ה' ידע כמובן את האמת, ולכן אף הוא עשה הצגה בלבד - העמיד פנים כאילו הם עתידים לכלות בגזרת המן, אך למעשה, הושיע אותם.

כלומר, עם ישראל, בהיותו בגלות, "התחפש" בשני האירועים הללו לגויים בהתנהגותו, וכאילו הביע הסכמה עם מעשי הגויים ואף ביטא שמחה כלפי חוץ על גלותו שלו. אך כל אלו היו תחפושת ומסכה בלבד. בפנים, עם ישראל נותר בקדושתו, ומפני כן זכה לגאולה.

אך נראה כי "המתחפש" הגדול ביותר במגילה הוא דווקא הקדוש ברוך הוא! את כל גאולת פורים גלגל ה' ב"תחפושות", בלי להראות את פניו, עד כדי כך ששמו לא נזכר במגילה אפילו פעם אחת! ה' גלגל את כל אירועי המגילה בסתר, דרך המציאות הטבעית, במצב של הסתר פנים. המגילה מפגישה אותנו עם מי שנמצא מאחורי מסכת ההעלם, ההסתר, ומוביל את המציאות כולה לפי רצונו.

בסיפור המגילה התכסה כביכול ה' בגלימה והסתיר את עצמו מפניו. מסיבה זו אנו גם שותים יין בפורים, שכן: "נכנס יין - יצא סוד" (עירובין סה, א). היין מבטל את המציאות החיצונית הגלויה ומגלה את הסוד שמתחת לפני השטח, את יד ד' הפועלת ומושיעה את ישראל מבעד לגלימה. ואכן, גלימה, מגילה ולגימה בנויות מאותן האותיות, ועניין אחד לכולן.

על כן, אומנם איננו יודעים מה מקורו המדויק של מנהג ההתחפשות בפורים ומתי התחיל, אך הוא בוודאי עתיק מאוד, ואם בוחנים אותו במבט אמוני וערכי, אפשר למצוא בו את סודה של מגילת אסתר, מגילת ההסתר וההתחפשות.

פניני חיים

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל
סביב שולחן השבת

פורים

פורים עם מו"ר זצ"ל

יצחק גולדברג, בוגר הישיבה

"זה. זה. זה... המלך!... אני מכיר אותו!..."

כך היה מסתיים המשל שמו"ר זצ"ל היה מספר כמה פעמים כל שנה במהלך חודש אדר ובפורים בווריאציות שונות, על מלך שהתחפש והלך בשוק, כדי להמחיש את עניין הסתר הפנים, וההבדל בין ההתגלות של פסח וזאת של פורים. משפט הסיום הזה מתנגן לי בראש, בקולו של הרב, ומרגש אותי עד דמעות. בין כל המשלים שהרב היה מספר, המשל הזה, עם סיומו ההומוריסטי, בולט בזיכרון שלי והוא זה שהיה נותן את הניגון לתקופת פורים בישיבה.

אווירת החגים היא השידים, היא המאכלים, ובישיבה - היא הייתה השיעורים הקבועים והחוויות סביב מו"ר זצ"ל. עבור כל מי שלמד בישיבה הגבוהה אור עציון, מו"ר זצ"ל היה חלק מרכזי של כל חג במעגל השנה, ובמיוחד בפורים.

עונת פורים הייתה מתחילה תמיד עם מסיבת ראש חודש אדר, שהייתה מתקיימת בביתו של הרב - הבית השני של כל תלמידי הישיבה. בשנים הראשונות הרב היה רוקד אתנו, אבל גם כשנחלש כוחו, הרב היה מאיר את חדרו, ושמח אתנו, ממקומו בקדמת החדר. אחרי כמה שעות של ריקודים ודברי תורה מפי הר"מ, היה מגיעה הרגע שכולם ייחלו לו - מו"ר היה מוסיף על הדברים, ומרחיב בענייני החג.

בשבת זכור שוב כולם בבית הרב, בטיש של ליל שבת, כולם מצטופפים בפארענטשעס (יציעים) סביב השולחן הארוך ומלא כל טוב, ומו"ר זצ"ל בראשו. שירים, ריקודים, שתיית לחיים, ודברי תורה משמשים בערבוביה עד השעות הקטנות. כמה ימים לאחר מכן הגיע היום שכולם חיכו לו - היום הקדוש והנורא, פורים.

בליל פורים היינו מתקבצים בבית הרב, ומחכים שיצא מהחדר האחורי מלאך בדמותו של אדם, לבוש בקפוטה ארוך, חבוש בשטריימל, ובקבוק יין בידו. את הרב היינו מלווים לחדר האוכל למסיבת פורים שהייתה מתחילה עם הגעתו ומסתיימת עם יציאתו. ידיית הפתיחה של המסיבה היתה כאשר הרב פתח את בקבוקו ובידך בכוונה. כולם עונים אמן, והתזמורת פותחת עם ההמנון של היום: "חייב איניש לבסומי בפורי'א". למרות שבשנים האחרונות הרב לא רקד במסיבה, הרב האיר את החדר והפיץ קדושת פורים באמת. בשלבים מסוימים היו מביאים את המיקרופון לרב כדי לשיר שירים מובחרים, ובמהלך כל המסיבה הרב היה יושב, ומחלק ברכות בסבלנות ובנחישות, לא משנה מי ביקש וכמה הוא היה שיכור, כל הפושט יד נותנים לו.

בבוקר הרב היה אוכל איתנו בסעודה, יושב ומקשיב לפורים תורה של הר"מים והתלמידים, ולעיתים מוסיף הערות, בהומור הראוי לחג פורים. במהלך הסעודה, הרב מנחם מנדעל וזכור, ראש הכולל בנחלת הרב חב"ד, ומחשובי רבני חב"ד, היה מגיע לבקר את מו"ר זצ"ל, ותמיד היה מזהים לראות את דמת הכבוד ההדדי בין שני הרבנים, שבאו מעולמות שונים.

שיא היום, כמו תפילת נעילה, היה כשחזרנו לבית הרב, לקראת הערב, לסעודת פורים אצילית בה שמים וארץ נפגשו. אי אפשר לתאר במילים את קדושת המעמד. בחדר השיעורים, שהיווה את מרכז חיייהם של אלפי תלמידים, עמדו בחורים שכבר עברו את דמת "עד דלא ידע" וכל המעצורים שהיה להם בימות השנה כבר אינם, והם יכולים סוף סוף להתעלות. במרכז הכול יושב רבנו, כשקדושת פורים נסוכה על פניו. הסעודה נמשכה הרבה מעבר לצאת הכוכבים, והייתה מסתיימת עם תפילת ערבית מרוממת.

אשרי עין זכתה לראות כל אלה. וזכנו לקבל קדושת פורים באמת.

פורים שמח!

לעילוי נשמת הרב חיים מאיר בן אברהם מרדכי

פניני חיים

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל
סביב שולחן השבת

גם הקדוש ברוך הוא
"התחפש" בפורים. ד' התלבש
בגלימה של סיבות טבעיות,
וכך הביא את הישועה לישראל.
לזכר אותה גלימה -
אנו קוראים את המגילה.

הרב חיים דרוקמן זצ"ל